

Верховний
Суд

ДОКАЗИ ТА ДОКАЗУВАННЯ

Сергій Фомін

суддя Касаційного кримінального суду
у складі Верховного Суду

НАЛЕЖНИЙ СУБ'ЄКТ ЯК ПЕРЕДУМОВА
ДОПУСТИМОСТІ ОТРИМАНИХ ДОКАЗІВ

Передумовою реалізації прокурором передбачених ч. 5 ст. 36 КПК повноважень має бути здійснення відповідним органом, визначеним у ст. 216 КПК, досудового розслідування у кримінальному провадженні та встановлення за наслідками такого розслідування його неефективності.

(Постанова від 14.04.2020.

Справа № 761/34909/17

Провадження № 51-10064км18)

Докази, отримані за результатами НСРД з порушенням підслідності є недопустимими та не можуть бути покладені в основу обвинувачення.

(Постанова ВС від 30.09.2020
Справа № 563/1118/16-к
Провадження № 51-1078км20)

Проведення обшуку житла слідчим, який не мав повноважень у кримінальному провадженні є порушенням вимог КПК та тягне недопустимість протоколу обшуку, згідно з вимогами ст. 87 КПК. Надана копія постанови начальника відділу поліції визнана неналежним підтвердженням повноважень слідчого, оскільки в реєстрі матеріалів кримінального провадження, наданому учасникам провадження, дані про наявність постанови про створення групи слідчих відсутні.

(Постанова ВС від 29.01.2020

Справа № 473/3712/18

Провадження № 51-4540км19

Дані протоколів обшуку є недопустимими доказами, оскільки повноваження на проведення слідчих дій виникли пізніше, ніж фактично їх було розпочато.

(Постанова ВС від 14.05.2019

Справа № 266/1510/17

Провадження № 51-7082км18)

Відсутність права у слідчого, прокурора доручати проведення обшуку оперативним підрозділам.

(Постанова від 29.01.2019

Справа № 466/896/17

Провадження № 51-7795км18)

Визначення в ухвалі слідчого судді конкретного слідчого або прокурора, які мають здійснювати обшук, знаходиться поза межами повноважень слідчого судді. Основною формою процесуальної взаємодії прокурора зі слідчим, яка вживається на всіх етапах досудового розслідування, є надання письмових вказівок та доручень. В той же час якщо закон прямо не вимагає письмової форми, прокурор має право надавати доручення та вказівки слідчому про виконання процесуальних дій усно.

(Постанова ВС від 07.10.2020

Справа № 725/1199/19

Провадження № 51-5720км19)

Складання протоколу обшуку слідчим, який входив до складу слідчої групи, а не слідчим, якому надавався дозвіл на обшук слідчим суддею, змісту цього процесуального документу не спростовують.

(Постанова ВС від 03.12.2019

Справа 536/2683/15-к

Провадження № 51-2015км19)

Відсутність у ЄРДР інформації про слідчого, який проводив огляд місця події не виключає наявності у слідчого повноважень на вчинення цієї процесуальної дії.

(Постанова ВС від 18.02.2020

Справа № 199/8582/18

Провадження № 51-6385км19)

Оскільки слідчий не мав повноважень приймати рішення про призначення судово-медичної експертизи, бо він не входив до складу групи слідчих, яким доручено досудове розслідування, висновок експерта як доказ є недопустимим.

(Постанова ВС від 07.08.2019

Справа № 555/456/18

Провадження № 51-2676км19)

За змістом статей 36, 37, 110 КПК рішення про призначення (визначення) прокурора, який здійснюватиме повноваження прокурора у конкретному кримінальному провадженні, та у разі необхідності групи прокурорів, які здійснюватимуть повноваження прокурорів у конкретному кримінальному провадженні, обов'язково повинно прийматись у формі постанови, яка має міститись у матеріалах досудового розслідування для підтвердження факту наявності повноважень. Така постанова має відповідати передбаченим КПК вимогам до процесуального рішення в формі постанови, у том числі, бути підписаною службовою особою, яка її прийняла.

Відсутність зазначеної постанови в матеріалах досудового розслідування або її непідписання керівником відповідного органу прокуратури обумовлює недопустимість доказів, зібраних під час досудового розслідування, як таких, що зібрані під наглядом і процесуальним керівництвом прокурора (прокурорів), який не мав на те законних повноважень.

Постанова ОП ККС від 22.02.2021.

Справа № 754/7061/15

Провадження № 51-4584 кмо 18

ухвалою колегії суддів Першої судової палати ККС ВС від 9 лютого 2021 року (справа № 640/5023/19, провадження № 51-2917 км 20) кримінальне провадження було передано на розгляд об'єднаної палати ККС ВС щодо оцінки факту доручення проведення розслідування іншому органу (ч. 5 ст. 36 КК та ст. 216 КПК) в контексті визнання доказів недопустимими (ст. 87 КПК)

ДОПУСТИМІСТЬ ПОКАЗАНЬ

Суд не вправі обґрунтовувати судові рішення показаннями, наданими слідчому, прокурору, або посилатися на них.

(Постанова ВС від 30.05.2019

Справа № 303/4947/14-к

Провадження № 51-7970км 18)

Суд вважає, що положення «суд може обґрунтовувати свої висновки лише на показаннях, які він безпосередньо сприймав під час судового засідання» (перше речення частини 4 статті 95 КПК), не може тлумачитися як безумовна заборона використання показань, які особа давала перед іншим складом суду у тій же справі.

Суд також вважає, що показання під час минулого розгляду за своїми правовими властивостями і наслідками подібні до тих, що отримані в порядку статті 225 КПК. Дійсно, стаття 225 КПК передбачає в певних випадках можливість судового допиту особи під час досудового розслідування, і такі показання є допустимими за умови дотримання порядку, передбаченого цим положенням. Найбільш істотними складовими цього порядку є здійснення допиту перед суддею в судовому засіданні, участь сторін та дотримання правил допиту, передбачених для судового розгляду.

Суд зауважує, що стаття 6 Конвенції не встановлює будь-яких правил допустимості доказів, які є перш за все предметом регулювання національного закону. Тому практика ЄСПЛ, яка визнає прийнятним використання показань, що надавалися поліції, не може бути використана судом для обґрунтування використання позасудових показань, недопустимих відповідно до другого речення частини 4 статті 95 КПК. Але Суд використає підходи, розроблені ЄСПЛ, для аналізу можливості використання показань, наданих під час минулого судового розгляду.

**Постанова ВС від 19.11.2019 справа № 750/5745/15-к
провадження № 51-10195км18**

Суд не допитав свідків, а прослухав звукозапис допиту в іншому суді, чим порушив принцип безпосередності дослідження доказів.

(Постанова ВС від 07.06.2018

Справа № 720/2612/15-к

Провадження № 51-3750км18)

Відеозапис допиту свідка в порядку статті 225 КПК визнано недопустимим доказом внаслідок відсутності попередження про кримінальну відповідальність за відмову давати показання і за дачу завідомо неправдивих показань.

(Постанова ВС від 21.05.2019

Справа № 220/298/16-к

Провадження № 51-9919км18)

Показання свідка, допит якого здійснено за відсутності сторони захисту, в порушення вимог ст. 225 КПК, є недопустимим та підлягає виключенню із оскаржуваних судових рішень.

(Постанова ВС від 07.10.2020
Справа № 545/2755/17
Провадження № 51-467км20)

Імунітет свідка поширюється виключно на близьких родичів та членів сім'ї, перелік яких визначений у п. 1 ч. 1 ст. 3 КПК. Двоюрідний брат обвинуваченого не наділений імунітетом свідка у кримінальному провадженні, отже підстав визнавати допит цього свідка таким, що здійснений із порушеннями вимог закону, немає.

(Постанова ВС від 17.09.2020

Справа № 404/1800/17

Провадження № 51-4811км19)

Протоколи про результати проведення негласних слідчих (розшукових) дій та відеозаписи цих слідчих дій щодо осіб, які тимчасово утримувалися в ІТТ визнаються недопустимими доказами, оскільки такі дії органів досудового розслідування свідчать про допит обвинувачених, а не втручання у приватне життя.

(Постанова ВС від 05.03.2020

Справа № 666/5448/15-к

Провадження № 51-5934км19)

Аналогічна позиція у справі № 332/2781/15-к, провадження № 51-2854км18

Показання свідка засвідчені нотаріусом є недопустимим доказом.

(Постанова від 15.05.2018
Справа № 191/3934/13-к
Провадження № 51-943км18)

Допит свідків із застосуванням засобів захисту не є порушенням принципів гласності і відкритості судового розгляду.

(Постанова ВС від 03.05.2018
Справа № 310/5966/15-к
Провадження № 51-627км18)

Суд не може визнати допустимим доказом показання з чужих слів, якщо вони не підтверджуються іншими допустимими доказами по справі.

(Постанова ВС від 17.09.2020

Справа № 623/636/17

Провадження № 51-1571 км19)

Показання співробітників військової контррозвідки не є показаннями з чужих слів у розумінні ст. 97 КПК, якщо ці співробітники повідомляють у суді інформацію, яку безпосередньо сприймали та фіксували під час здійснення досудового розслідування.

(Постанова ВС від 19.05.2020

Справа № 683/2848/15-к

Провадження № 51-5721км18)

Апеляційний суд дійшов передчасного висновку про не недопустимість показань свідків з огляду на положення ч. 7 ст. 97 КПК, оскільки ці свідки - працівники поліції були очевидцями і повідомляли факти, які вони безпосередньо спостерігали.

(Постанова ВС від 31.03.2020

Справа № 723/740/18

Провадження № 51-3972км19)

Суд не може вживати активних дій для забезпечення явки свідків обвинувачення, оскільки це суперечитиме засаді об'єктивності і неупередженості суду, відображеної, зокрема, у ч. 6 ст. 22 КПК.

(Постанова ВС від 29.07.2020

Справа № 740/526/19

Провадження № 51-212км20)

Перш ніж відмовити в допиті свідка захисту, зокрема потерпілого, суд має надати оцінку впливу цього на загальну справедливість процесу.

(Постанова ВС від
Справа №180/2194/18
Провадження

ЄСПЛ сформулював трьохелементний тест:

1) чи було клопотання допитати свідка досить обґрунтовано і чи стосується воно суті обвинувачення?

2) чи розглянули внутрішньодержавні суди питання про належність показань свідка і чи навели вони достатні підстави для свого рішення не допитувати свідка в судовому засіданні?

3) чи порушило рішення внутрішньодержавних судів не допитувати свідка загальну справедливість судового розгляду?

Допустимість
результатів
впізнання

Проведення слідчої дії – пред`явлення особи для впізнання за участю свідка, за відсутності понятих, що підтверджується змістом відповідного протоколу, тягне визнання даних цього протоколу недопустимим доказом.

(Постанова ВС від 06.05.2020

Справа № 367/7368/15-к

Провадження № 51-8364км18)

Обов`язковість обґрунтування слідчим
необхідності проведення впізнання саме за
фотознімками законодавством не передбачено.

(Постанова ВС від 06.02.2020

Справа № 442/6175/18

Провадження № 51-5164км19)

Огляд місця події, а також впізнання до оголошення підозри особі, проводяться без участі захисника.

(Постанова ВС від 16.08.2018

Справа №405/3236/15-к

Провадження № 51-3142км18)

Проведення слідчої дії без захисника у кримінальному провадженні, де його участь не була обов'язковою, а після зміни підозри – стала обов'язковою – не є порушенням права обвинуваченого на захист.

(Постанова ВС від 06.05.2020

Справа № 751/5159/16-к

Провадження № 51-3419 км 19)

Впізнання предмету кримінального правопорушення не проводиться з абсолютно аналогічними, а лише з подібними за характеристиками, вказаними потерпілою особою, та не може виключати його вірогідність.

(Постанова ВС від 15.03.2018

Справа № 441/1100/15-к

Провадження № 51-1611км18)

Законність проникнення до
житла або іншого володіння
особи.

Допустимість результатів
обшуку та огляду

Законодавцем, окрім можливості проникнення до житла чи іншого володіння особи на підставі судового рішення, передбачено іншу процесуальну гарантію захисту прав особи, а саме можливість проникнути до житла чи іншого володіння особи за добровільною згодою особи, яка ним володіє.

(Постанова ВС від 19.03.2020

Справа № 390/2268/15-к

Провадження № 51-3583 км 19)

Отримання слідчим згоди від власника житла є рівноцінним ухвалі слідчого судді та правовою підставою для проникнення до житла і здійснення в ньому огляду. Положення, викладені у ч. 1 ст.233 КПК, є абсолютно визначеними і не пов'язані з положеннями ч. 3 ст. 233 КПК.

(Постанова ВС від 21.05.2019

Справа № 753/24114/16-к

Провадження № 51-497км17)

Для з'ясування допустимості доказів, отриманих під час огляду в житлі чи іншому володінні особи, суд має виходити із сукупності всіх обставин, що супроводжували цю слідчу дію, враховуючи, але не обмежуючись, наявністю письмового підтвердження такої згоди.

(Постанова ВС від 12.02.2019

Справа № 159/451/16-к

Провадження № 51-1173км18)

Дозвіл на доступ до домоволодіння померлої може дати потерпілий, який діє як правонаступник майнових прав та потенційний власник майна.

(Постанова ВС від 26.02.2019

Справа № 390/1056/16-к

Провадження № 51-3182км18)

Результати огляду місця події в частині огляду території є недопустимим доказом оскільки його проведено у домоволодінні особи без дозволу та до постановлення ухвали слідчого судді, чим істотно порушено права людини і основоположні свободи.

(Постанова ВС від 07.10.2020

Справа № 448/368/17

Провадження № 51-5961 км19)

Проведення огляду частини житла, що перебуває у наймі, за згодою його власника, але за відсутності згоди користувача, є безумовним порушенням права цієї особи на недоторканість житла, що має наслідком недопустимість доказів, здобутих під час цієї слідчої дії .

(Постанова ВС від 31.10.2019

Справа № 346/7477/13-к

Провадження № 346/7477/13-к)

Відсутність заперечень з боку осіб в службових кабінетах яких проводиться огляд місця події та приналежність цих кабінетів до власності держави не може бути обґрунтуванням для проведення такої слідчої дії без дозволу слідчого судді.

(Постанова ВС від 30.09.2020

Справа № 523/16917/15-к

Провадження № 51-2564км20)

**Всупереч ч. 3 ст. 233 КПК після огляду
службового кабінету орган досудового
розслідування не звернувся з клопотанням
про проведення обшуку до слідчого судді.**

(Постанова від 28.05.2019

Справа №523/5215/14-к

Провадження № 51-9760км18)

Закінчення встановленого ст. 233 КПК «невідкладного» строку для звернення з клопотанням про проведення обшуку тягне за собою втрату того процесуального права, здійснення якого було зумовлено цим строком і з його спливом процесуальні дії не зможуть набути законної сили і не потягнуть відповідних правових наслідків.

(Постанова ВС від 26.11.2019

Справа № 310/4839/17

Провадження № 51-9943км18)

Передана адміністрацією підприємства в користування робітника персональна шафа для зберігання одягу, обладнана особистим замком, відповідає критеріям іншого володіння особи, а тому огляд металевих шаф мав проводитись у відповідності до ст. ст. 233, 237 КПК.

(Постанова ВС від 17.01.2019

Справа № 264/7200/13

Провадження № 51-2276км18)

Проведення обшуку під виглядом огляду місця події є неприпустимим, оскільки таким чином нівелюються вимоги судового контролю, передбачені ст. 233, ч. 2 ст. 234 КПК.

(Постанова ВС від 22.05.2019

Справа № 640/2449/16-к

Провадження № 51-6365км18)

Інформація, яка була формальною підставою для проведення оглядів місця події, була використана як надуманий привід для проведення обшуку, який здійснюється лише на підставі ухвали слідчого судді.

(Постанова ВС від 24.04.2019

Справа № 180/509/17-к

Провадження № 51-7604км18)

Особистий обшук особи проведений під виглядом огляду місця події до внесення відомостей про вчинення кримінального правопорушення до ЄРДР порушує вимоги КПК, а складений за його результатами протокол огляду місця події разом із доказами, які є похідними від нього, визнаються недопустимими.

(Постанова ВС від 21.01.2020

Справа № 381/2316/17

Провадження № 51-2344км19)

Клопотання про тимчасовий доступ до володіння особи, подане до суду після обшуку, проведеного без ухвали слідчого судді, не є виконанням обов'язку звернутися з клопотанням про проведення обшуку, що зумовлює недопустимість протоколу обшуку як доказу.

(Постанова ВС від 25.09.2018

Справа №623/4131/15-к

Провадження № 51-3509км18)

Частина 3 статті 234 КПК визначає обсяг інформації, що має бути надана слідчому судді для того, щоб він мав можливість прийняти зважене рішення щодо надання дозволу на проникнення до володіння. Це положення, *mutatis mutandis*, визначає й той обсяг інформації, що має надаватися володільцю для отримання добровільної інформованої згоди на доступ до його володіння.

Виходячи з цього положення, для того, щоб зробити висновок про добровільність згоди особи на доступ до свого володіння, слід пересвідчитися, що вона розуміла:

- у зв'язку з чим вимагається доступ до володіння;
- які є підстави для проведення відповідних дій;
- які саме дії планується провести після отримання доступу до володіння і яка їхня мета;
- якій частині володіння планується проводити дії;
- протягом якого часу планується проводити дії;
- до яких обмежень у користуванні володінням це може призвести.

Дозвіл має стосуватися саме тих дій, про які особа проінформована. Проникнення до частини володіння або здійснення інших дій, на які не отримана ясно виражена згода, не може вважатися таким, що здійснене за добровільною згодою.

Постанова ВС від 19 січня 2021 року справа № 584/27/18 провадження № 51-3097км20

Допустимість документів

Безпідставним є ототожнення електронного доказу як засобу доказування та матеріального носія такого документу. Характерною рисою електронного документа є відсутність жорсткої прив'язки до конкретного матеріального носія. Допустимість електронного документа як доказу не можна заперечувати винятково на підставі того, що він має електронну форму. Всі ідентичні за своїм змістом екземпляри електронного документа можуть розглядатися як оригінали та відрізнятися один від одного тільки часом та датою створення. Питання ідентифікації електронного документа як оригіналу можуть бути вирішені або повноважною особою, яка його створила або, за наявності підстав, шляхом проведення спеціальних судових досліджень.

(Постанова ВС від 07.10.2020

Справа № 725/1199/19

Провадження № 51-5720км19)

Враховуючи, що під документом як джерелом доказів законодавець розуміє спеціально створений з метою збереження інформації матеріальний об'єкт, який містить зафіксовані за допомогою письмових знаків, звуку, зображення тощо відомості, які можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час кримінального провадження, у тому числі матеріали фотозйомки, звукозапису, відеозапису та інші носії інформації (у тому числі електронні), складені в порядку, передбаченому КПК, протоколи процесуальних дій та додатки до них, а також носії інформації, на яких за допомогою технічних засобів зафіксовано процесуальні дії, (частина 1, пункти 2, 3 частини 2 статті 99 КПК), колегія суддів не вбачає жодних перепон у можливості надання до суду дублікатів протоколів процесуальних дій, а також матеріалів фотозйомки, звукозапису, відеозапису та інших носіїв інформації (у тому числі електронних), виготовлених слідчим, прокурором із залученням спеціаліста, які визнаються судом як оригінал документа.

(Постанова ВС від 15.01.2020

Справа № 161/5306/16-к

Провадження № 51-3498км19)

У даному кримінальному провадженні відсутні підстави стверджувати про порушення вимог ч. 10 ст. 236 КПК та ч.ч. 1 і 6 ст. 107 КПК. Разом з тим, ненадання відеозапису огляду місця події, який є невід`ємним додатком до протоколу, стороною обвинувачення під час судового розгляду становить порушення вимог ч. 2 ст. 104 КПК. Оцінюючи істотність такого порушення Суд, з огляду на положення ст. 87 КПК, не вважає, що існують безумовні підстави для визнання результатів огляду місця події та похідних слідчих (розшукових) дій недопустимими як докази. Законність проведеної слідчої дії була предметом судового контролю на стадії досудового розслідування, а сама по собі відсутність відеозапису у матеріалах кримінального провадження, з огляду на вищевикладені обставини, не може бути підставою для визнання доказів, отриманих під час огляду місця події, недопустимими.

(Постанова ВС від 05.08.2020

Справа № 334/5670/18

Провадження № 51-4378км19)

Допустимість результатів НСРД

Постанова Великої Палати ВС з висновком щодо застосування норми права від 16.10.2019.

Щодо особливостей процедури відкриття документів, які стали підставою для проведення НСРД.

**(Справа № 640/6847/15-к
Провадження № 13-43кс19)**

Слідчі (розшукові) дії, негласні слідчі (розшукові) дії можуть проводитися лише в розпочатому кримінальному провадженні, відомості про яке занесені до ЄРДР та не можуть проводитися після закінчення строків досудового розслідування. Будь-які слідчі (розшукові) дії, проведені з порушенням цього правила, є недійсними, а встановлені внаслідок них докази – недопустимими.

(Постанова ВС від 17.01.2019

Справа №740/1244/16-к

Провадження № 51-2507км18)

**Допустимість доказів, здобутих унаслідок проведення НС(Р)Д, коли дозвільні процесуальні документи на їх проведення не були розкриті в порядку ст.290 КПК .
Неприпустимість проведення обшуку під виглядом огляду місця події.**

(Постанова ВС від 13.05.2020

Справа № 591/6423/15-к

Провадження № 51-2824км18)

Визнання доказів, отриманих під час ОРД (НСРД), а також ряду слідчих (розшукових) дій, недопустимими. У матеріалах кримінального провадження відсутні постанови апеляційного суду про проведення ОРД і стороною обвинувачення суду не надано їх копії, так як питання про скасування грифу секретності цих постанов не вирішувалося. Враховуючи зазначене, суди позбавлені можливості перевірити і достовірно встановити, які конкретно оперативно-розшукові заходи були санкціоновані судом, щодо кого конкретно, на який строк та чи діяли правоохоронні органи у межах та у спосіб, передбаченими цими судовими рішеннями.

(Постанова ВС від 24.05.2018

Справа № 332/2781/15-к

Провадження № 51-2854км18)

Відсутність у протоколі НСРД відомостей про те, за допомогою якої саме апаратури було проведено зняття інформації та на який саме носій інформації не тягне недопустимості його як доказу. Допустимість носіїв електронних документів (CD-диск із записами аудіо файлів телефонних розмов). Твердження сторони захисту щодо можливого здійснення технічного втручання і редагування аудіозапису, мають спиратися на об'єктивні дані безсумнівного сприйняття таких фактів органами слуху, або переконливо підтверджуватися іншими доказами у справі, або обґрунтовуватися відповідними технічними висновками спеціалістів на засадах змагальності в кримінальному процесі. Розгляд судом заяв про підробку звукозаписів здійснюється у порядку ст. 214 КПК.

Постанова ВС від 20.05.2020

Справа № 585/1899/17

Провадження № 51-5456км18

Протокол про результати контролю за вчиненням злочину, який завершувався відкритим фіксуванням та затриманням особи визнані недопустимими доказами внаслідок складання протоколу через 20 днів після завершення НСРД та порушення права на захист. Недотримання органом досудового розслідування 24-годинного строку передачі прокурору протоколу (ч. 3 ст. 252 КПК) про результати проведення НСРД не є істотним порушенням КПК. Не підлягають кваліфікації за ст. 368 КК дії особи як приватної, поза використанням свого службового становища.

(Постанова ВС від 18.12.2019

Справа № 588/1199/16-к

Провадження № 51-3127км19)

Недопустимість доказів отриманих за результатами проведення НСРД, внаслідок його проведення оперативними працівниками за власною ініціативою, без письмового доручення слідчого або прокурора (порушення ч. 6 ст. 246 КПК) та отриманих внаслідок провокації злочину з боку правоохоронних органів (ч. 3 ст. 271 КПК).

(Постанова ВС від 03.12.2019

Справа № 676/7748/14-к

Провадження № 51-1405км19)

Відсутність постанови про контроль за вчиненням злочину у формі оперативної закупівлі не дає можливості переконатися в тому, що докази було здобуто в межах встановлених процедур та з дотриманням вимог закону.

(Постанова ВС від 18.04.2019

Справа № 204/665/15-к

Провадження № 51-4387км18)

ККС ВС перекваліфікував дії ОСОБА_1 з ч. 2 ст. 309 КК на ч. 1 ст. 309 КК (в ред. Закону України № 2617-VIII). Відсутня провокація злочину зі сторони правоохоронних органів. Допустимість доказів.

(Постанова ВС від 24.09.2020
Справа № 738/689/19
Провадження № 51-1621км20)

Якщо НСРД у кримінальному провадженні проведено у порядку ч. 1 ст. 250 КПК і прокурор звернувся до слідчого судді вже після фактичного їх завершення – ухвала слідчого судді виконує виключно контрольну функцію і не може вважатися правовою підставою для проведення НСРД, про яку йдеться у висновках ВСУ та ВС щодо застосування положень ст. 290 КПК.

(Постанова ВС від 26.11.2019

Справа № 523/15896/15-к

Провадження № 51-1113км19)

Повноваження прокурора у кримінальному провадженні. Недопустимість (допустимість) постанови прокурора про проведення контролю за вчиненням злочину внаслідок не зазначення відомостей про імітаційні засоби. Особливості залучення до участі «інших осіб» (в розумінні другого речення ч. 6 ст. 246 КПК) в проведенні НСРД. Коло суб`єктів уповноважених на складання протоколу про хід і результати проведеної НРСД. Обов'язок доказування відсутності провокації злочину лежить на стороні обвинувачення.

(Постанова ВС від 19.02.2020

Справа № 295/7911/18

Провадження № 51-4301км19)

Наявність рішень прокурора про проведення контролю за вчиненням злочину підлягає обов'язковій перевірці. Протоколи про результати контролю за вчиненням злочину у формі оперативної закупки наркотичного засобу не можуть замінити рішення прокурора про проведення такої негласної слідчої дії.

(Постанова ВС від 24.01.2019
Справа № 344/16316/15-к
Провадження № 51-1736км18)

Змиви з рук, зроблені під час огляду місця події працівниками поліції без дотримання вимог ст. ст. 237, 241 КПК, є істотними порушеннями кримінального процесуального закону.

(Постанова ВС від 19.03.2020

Справа № 127/3712/17

Провадження № 51-4365 км 18)

**Допустимість
результатів експертних досліджень**

**Постанова Об'єднаної палати ККС ВС від 25.11.2019
з висновком.**

**Щодо обов'язкового проведення експертизи для
визначення розміру матеріальних збитків, заподіяних
кримінальним правопорушенням.**

(Справа № 420/1667/18

Провадження № 51-10433кмо18)

Постанова Об'єднаної палати ККС ВС від 27.01.2020 з висновком.

Відсутність у матеріалах кримінального провадження медичних документів, на підставі яких сформовано висновок експерта, невідкриття цих документів стороні захисту на стадії виконання ст. 290 КПК не є істотним порушенням вимог КПК та не тягне за собою недопустимість експертного дослідження, якщо зазначені документи було отримано у визначеному законом порядку, і сторона не клопотала про надання доступу до медичних документів або їй було забезпечено можливість ознайомитись з такими документами в суді.

(Справа № 754/14281/17

Провадження № 51-218кмо19)

Оскільки слідчий не мав повноважень приймати рішення про призначення судово-медичної експертизи, бо він не входив до складу групи слідчих, яким доручено досудове розслідування, висновок експерта як доказ є недопустимим.

(Постанова ВС від 07.08.2019

Справа № 555/456/18

Провадження № 51-2676км19)

Суд не може залишити без уваги ту частину доказів та встановлених на їх підставі обставин лише з тієї причини, що вони суперечать версії обвинувачення. Висновок експерта не може визнаватися цілковито недопустимим лише на тій підставі, що частина інформації, використана під час проведення експертизи, не підтвердилася в ході судового розгляду.

(Постанова ВС від 29.09.2020

Справа № 601/1143/16

Провадження № 51-2996км19)

Беззаперечно встановлена свідома добровільна мовчазна відмова захисника від реалізації права заявляти клопотання про надання на стадії виконання ст. 290 КПК доступу до документів, які досліджував експерт, автоматично не ставить під сумнів допустимість висновку цього експерта.

(Постанова ВС від 06.10.2020

Справа № 467/1694/16-к

Провадження № 51-1958км20)

Проведення експертиз лікарем судово-медичним експертом державної спеціалізованої установи, якій присвоєно кваліфікацію судового експерта, однак відомості щодо якої до державного Реєстру атестованих судових експертів на момент проведення експертиз внесені не були, є неістотним порушенням, що саме по собі не свідчить про недопустимість сформованих цим експертом висновків.

(Постанова ВС від 17.06.2020

Справа № 396/676/17

Провадження № 51-1064км20)

Порядок призначення та проведення експертизи здійснюється за правилами, які діяли на момент її проведення.

(Постанова ВС від 23.04.2020

Справа №196/736/17

Провадження №51-162км20)

Той факт, що під час освідчування на стан сп'яніння, лікар вказав на розлади психіки у обвинуваченого внаслідок вживання алкоголю не є безумовною підставою для призначення експертизи щодо визначення психічного стану. Дане питання має вирішуватись у кожному конкретному випадку із урахуванням особи та обставин справи.

(Постанова ВС від 23.01.2020

Справа № 750/93/16-к

Провадження № 51-2808км18)

Відсутність постанов про призначення експертиз у матеріалах кримінального провадження не ставить під сумнів законність отримання цих доказів органом досудового розслідування та їх допустимість.

(Постанова ВС від 19.11.2019

Справа № 565/1725/16-к

Провадження № 51-10213км18)

Докази визнані неналежними та недопустимими, оскільки протокол не містить даних, що предмети, вилучені під час огляду місця події, були зважені та належним чином опечатані, а висновками експерта встановлено лише можливу (ймовірну) вартість викрадених предметів, оскільки експертиза проводилася без дослідження речових доказів.

(Постанова ВС від 28.11.2019

Справа № 661/273/18

Провадження № 51-3302км19)

При наявності суперечностей у висновках експертиз, суд повинен надати їм оцінку із вказівкою на те, чому він надає перевагу одному висновку над іншим і при необхідності, своєю ухвалою доручає проведення повторної експертизи незалежно від наявності клопотання відповідно до п.1 ч.2 ст. 332 КПК. Враховуючи можливість призначення повторних експертиз, такі істотні порушення вимог КПК може бути усунуто під час нового розгляду судом першої інстанції.

(Постанова ВС від 06.06.2019

Справа № 349/304/17

Провадження № 51-8987км18)

Стороні мали бути відкриті, у порядку ст. 290 КПК, не тільки висновки експертизи, але й постанова прокурора про відібрання зразків для експертного дослідження та протокол проведення зазначеної слідчої дії.

(Постанова ВС від 18.09.2018

Справа № 489/522/15-к

Провадження № 51-2228км18)

**Відібрання біологічних зразків у особи
не передбачає обов'язкової участі
понятих під час слідчої дії.**

(Постанова ВС від 24.04.2019

Справа № 385/404/16-к

Провадження № 51-10384км18)

Відбирання біологічних зразків крові у особи здійснено у відповідності до вимог ст. 245 КПК та участь захисника, при цьому, не є обов'язковою. Право на захист не порушено.

(Постанова ВС від 02.04.2020

Справа № 415/1864/14-к

Провадження № 51- 6004 км 19)

**Допустимість результатів
слідчого експерименту**

Постанова Об'єднаної палати ККС ВС від 14.09.2020 з висновком про застосування норм права

Щодо обґрунтованості застосування судом положень ч. 4 ст. 95 КПК під час оцінки як доказу протоколу слідчого експерименту за участю підозрюваного, обвинуваченого на стадії досудового розслідування на предмет його допустимості.

Процесуальний закон не встановлює імперативних вимог до змісту дозволу на проведення слідчого експерименту особою, яка володіє житлом.

**(Справа № 740/3597/17
Провадження № 51-6070кмо19)**

Висновки апеляційного суду в ухвалі про допустимість як доказів протоколів слідчого не є належним чином обґрунтованими, оскільки суди не перевірили доводів про застосування до засудженого під час досудового розслідування недозволених методів слідства та надання ним визнавальних показань.

(Постанова ВС від 10.12.2019

Справа № 366/3067/16-к

Провадження № 51-4379км18)

КПК не містить вичерпний перелік підстав визнання доказів недопустимими. Виготворення схеми до протоколу слідчого експерименту не є порушенням. КПК не передбачено обов'язок вносити дані про особу, яка виконувала роль статиста, в процесуальні документи.

(Постанова ВС від 07.06.2018

Справа № 718/1497/16-к

Провадження № 51-2410км18)

Недопустимість протоколу освідчування

Письмове повідомлення про підозру вручається затриманій особі не пізніше двадцяти чотирьох годин з моменту її затримання, а освідування може бути проведено в день її затримання.

(Постанова ВС від 17.12.2019

Справа № 682/1595/17

Провадження № 51-9815км18)

Недопустимість протоколу освідчування.
Недопустимість доказів, отриманих внаслідок
проведення НСРД.

(Постанова ВС від 02.10.2019
Справа № 576/1179/15-к
Провадження № 51-3275км19)

Верховний
Суд

Дякую за увагу!